

“Το πανηγύρι της Χρυσοπηγής” (του Αλκιβιάδη Λεμπέση)

sifnaiko-fos.gr/to-panηγυρι-της-χρυσοπηγής-του-αλκ/

May 27, 2020

“Το πανηγύρι της Χρυσοπηγής”

Μια εύθυμη προσωπική ιστορία & λίγες σκέψεις

Μαζί με τα αποτελέσματα μια μικρής αρχειακής μελέτης περιορισμένου ενδιαφέροντος

Για την συγγραφή αυτού του άρθρου, αφορμή στάθηκε η δημοσίευση στο facebook μερικών θαυμάσιων ασπρόμαυρων

φωτογραφιών αρχείου από το πανηγύρι της ‘Χρυσοπηγής του 2000’ -σύμφωνα με την λεζάντα και τις περιγραφικές επεξηγήσεις. Αφού λοιπόν σημείωσα την ευαρέσκειά μου με τα γνωστά ‘like’, παρατήρησα καλύτερα και είδα ότι ο πανηγυράς στην φωτογραφία ΔΕΝ ήμουν εγώ ή κάποιος από την οικογένειά μου (όπως θα περίμενα). Αρα, μάλλον θα ήταν από κάποιαν άλλη χρονιά. Στην απαντητική διευκρίνιση στο σχετικό σχόλιό μου με έκπληξη διέκρινα μια βεβαιότητα πως είχα ‘λάθος’ και πως ‘θα έπρεπε να το ξανασκεφτώ’. Προς στιγμή σκέφτηκα μήπως τα χρόνια είχαν περάσει και η μνήμη μου όντως με απατούσε.

Αλλά, όταν τα έβαλα κάτω, θυμήθηκα (!!!) πως την χρονιά εκείνη –υπό της σκέπη της εικόνας Της- είχα κάνει το γάμο μου στο μοναστήρι της Χρυσοπηγής, είχα βαφτίσει τον νεογέννητο γυιό μου και είχα (όπως είναι συνηθισμένο) ατελείωτα βίντεο και φωτογραφίες από φίλους και συγγενείς από όλο τον κόσμο που είχαν έρθει στην Σίφνο για να παρευρεθούν στα προσωπικά μου γεγονότα χαράς και φυσικά και στην Χάρη Της. Άσε τα βεγγαλικά από την Φασολού που για πρώτη φορά είχα εγκαινιάσει (αργότερα αναθεώρησα σαν δείγμα ξιπασμού). Αρα λιγάκι δύσκολο να μπερδεύω τις χρονιές. Αφού λοιπόν βεβαιώθηκα πως δεν είχα ξεκουτιάνει και νομίζοντας ότι αυτές οι αποδείξεις θα ήσαν αρκετές, τις υπέδειξα στο facebook. Η απάντηση ήταν πως εξακολουθώ να κάνω λάθος διότι ο εν λόγω πανηγυράς διαβεβαιώνει τον φωτογράφο πως πρόκειται σίγουρα για το έτος 2000. Μάλιστα...

Και τώρα; Μα, να ρωτήσω τον ίδιο τον πανηγυρά, να μια καλή ιδέα. Πράγματι σε πρώτη ευκαιρία ερωτώ την οικογένειά του και μου επαναλαμβάνουν πως αυτοί ήσαν οι πανηγυράδες που εόρτασαν το 2000 και όχι εγώ! Χμμ...νέο αδιέξοδο. Ε, καλά, έχω και

προφανή εναλλακτική: θα απευθυνθώ στο μοναστήρι. Δεν μπορεί, αυτοί κάτι θα έχουν και άμεσα διαθέσιμο. Αμ δε... Τζίφος και από εδώ. Ο καιρός περνάει και στο τέλος θα πεισθώ κι εγώ πως δεν παντρεύτηκα το 2000 με την Εικόνα στην Χρυσοπηγή (άσε που έχω ενδιάμεσα πάρει διαζευκτήριο και τα έχω όλα απωθήσει από την μνήμη μου). Καλά που υπάρχει ο 20χρονος γυιός μου να μου το επιβεβαιώνει. Και πώς τώρα αποδεικνύω πως δεν είμαι ελέφαντας;

Α, ναι, ξέχασα. Τι πιο φυσιολογικό? Μια έρευνα στο ίντερνετ φυσικά θα μου απαντήσει το ερώτημα. Καλά.. σιγά μην και βρεθεί κάτι για τα προ-ιντερνετικά χρόνια. Τίποτα. Σκέψου και να αφορούσε ένα θέμα πραγματικά παλαιό, πέραν μιας μόνο 20ετίας, ενώ τώρα οι περισσότεροι εξακολουθούμε να είμαστε ακόμη εν ζωή...

Θυμήθηκα λοιπόν την παλιά πρακτική που είχα δει σε αστυνομικές ταινίες με απαγωγές ομήρων και έτσι ανεζήτησα άρθρα και φωτογραφίες από τον τοπικό τύπο της Σίφνου. Οχι και ότι αυτό είναι το ευκολότερο πράγμα, βέβαια. Εδώ λοιπόν έρχεται 'από μηχανής βοηθός' ο Απόστολος Καράβης που είχε ψηφιοποιήσει τεύχη των Σιφναϊκών Νέων για τις επίμαχες χρονιές και μέσω του υπεύθυνου ύλης Μανόλη Αναστασιάδη μου διαθέτουν και δημοσιεύω τα αποδεικτικά στοιχεία 'χαρτί και καλαμάρι' (ή έστω –περίπου έτσι). Δίνονται οι απαραίτητες δημόσιες διευκρινήσεις στο facebook (με αδιαμφισβήτητα ντοκουμέντα πια), τέλος καλό και όλοι φίλοι, αλλά εγώ μένω με την υποδόρια στενοχώρια πως δεν έτυχε να έχω έναν τέτοιο καλό φωτογράφο στο πανηγύρι 'μου' το 2000.

Αποδεικνύεται λοιπόν για μια ακόμη φορά η χρησιμότητα του τοπικού τύπου όπου **τα καταγεγραμμένα εφήμερα μετατρέπονται σε βάθος χρόνου σε ιστορικά γεγονότα** και συνεπώς είναι απαραίτητη η υποστήριξη από όλους μας στις έντυπες εκδόσεις. Και το τονίζω: **και έντυπες** εκδόσεις διότι οι ψηφιακές/ηλεκτρονικές αναρτήσεις μπορεί να έχουν αμεσότητα, έχουν όμως και αυτές τους τεχνολογικούς περιορισμούς τους και δεν είναι σίγουρο ότι θα είναι προσβάσιμες ή αναγνώσιμες σε βάθος χρόνου για πολλούς και διάφορους λόγους. Άρα; Συμπέρασμα διαχρονικά επιβεβαιωμένο: *Scriptae manent* (τα γραπτά μένουν).

Ενδιαμέσως διαβάζω και ένα ενδιαφέρον άρθρο από την τοπική ιστοσελίδα ΚΑΙ ΠΟΥ ΘΕΟΣ σχετικά με τα καράβια που μετέφεραν μέσα στα χρόνια την Εικόνα της Χρυσοπηγής στον βράχο Της. Νέα ερωτήματα και τεστ μνήμης. Εδώ περνάμε στην δεύτερη φάση: μέχρι σήμερα, για παράδειγμα, η οικογένειά μας Νικολάου Αλκ. Λεμπέση από τον Αη-Λούκα αξιώθηκε 4 φορές να εορτάσει την χάρη Της (1978, 1986, 2000 και 2018). Ποιά καράβια άραγε μας πήγαν εκεί κάθε φορά; Και ποιά ενορία φιλοξενούσε την Εικόνα κάθε χρονιά;

Ωρα για εφηρμοσμένη έρευνα έτσι ώστε να βγεί κάποιο απότέλεσμα μέσα από την εργασία ψηφιοποίησης των τοπικών εφημερίδων, που ήδη εθελοντικά υλοποιώ μέσα στα πλαίσια της 'διατήρησης της ιστορικής μνήμης'. Ένα φιλόδοξο σχέδιο που έχει ξεκινήσει ο Σύνδεσμος Σιφνίων και με την πρακτική υποστήριξη των άλλων φορέων που πρόθυμα διαθέτουν το αρχειακό υλικό τους για αντιπαραβολή με το πλούσιο αρχείο του Συνδέσμου.

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μου αυτής τα μοιράζομαι εδώ μαζί σας. Ένας κατάλογος από το 1965 έως σήμερα με ημερομηνία του πανηγυριού κατ'έτος, οικογένεια των πανηγυράδων, καράβι που μετέφερε την Εικόνα από τις Καμάρες και ενορία που την φιλοξένησε για έναν ολόκληρο χρόνο. Σε κάποιες χρονιές ο ερευνητής δεν είχε πολλά να κάνει (εκτός από υπομονή) μιας και τα στοιχεία ήσαν όλα αναλυτικά γραμμένα μέσα στο ρεπορτάζ. Σε κάποιες άλλες όμως απαιτήθηκε αλληλο-συμπλήρωση από όλες τις εφημερίδες, αν και πάλι δεν προέκυψαν όλα τα στοιχεία. Για την έρευνα αυτή αναζητήθηκαν (όπου υπήρχαν) τεύχη των εφημερίδων ΣΙΦΝΑΪΚΑ ΝΕΑ, ΣΙΦΝΟΣ και ΣΙΦΝΑΪΚΗ ΦΩΝΗ. Ευχαριστώ και από την θέση αυτή αυτούς που μου τα διέθεσαν. Για τυχόντα παροράματα αποκλειστικής μου υπαιτιότητας απολογούμαι προκαταβολικά. Στα σημεία όπου η πληροφόρηση είναι ελλιπής ετοποθέτησα ερωτηματικά και ανυπομονώ να έχω επιβεβαίωση και συμπληρώσεις (μην ξεχνιόμαστε, με αποδείξεις!) από όσους τυχόν έχουν άμεση γνώση των γεγονότων. Ελπίζω έτσι να συμπληρωθεί η λίστα ενώ σκοπεύω σύντομα να την επεκτείνω και προς το απώτερο παρελθόν πριν το 1965.

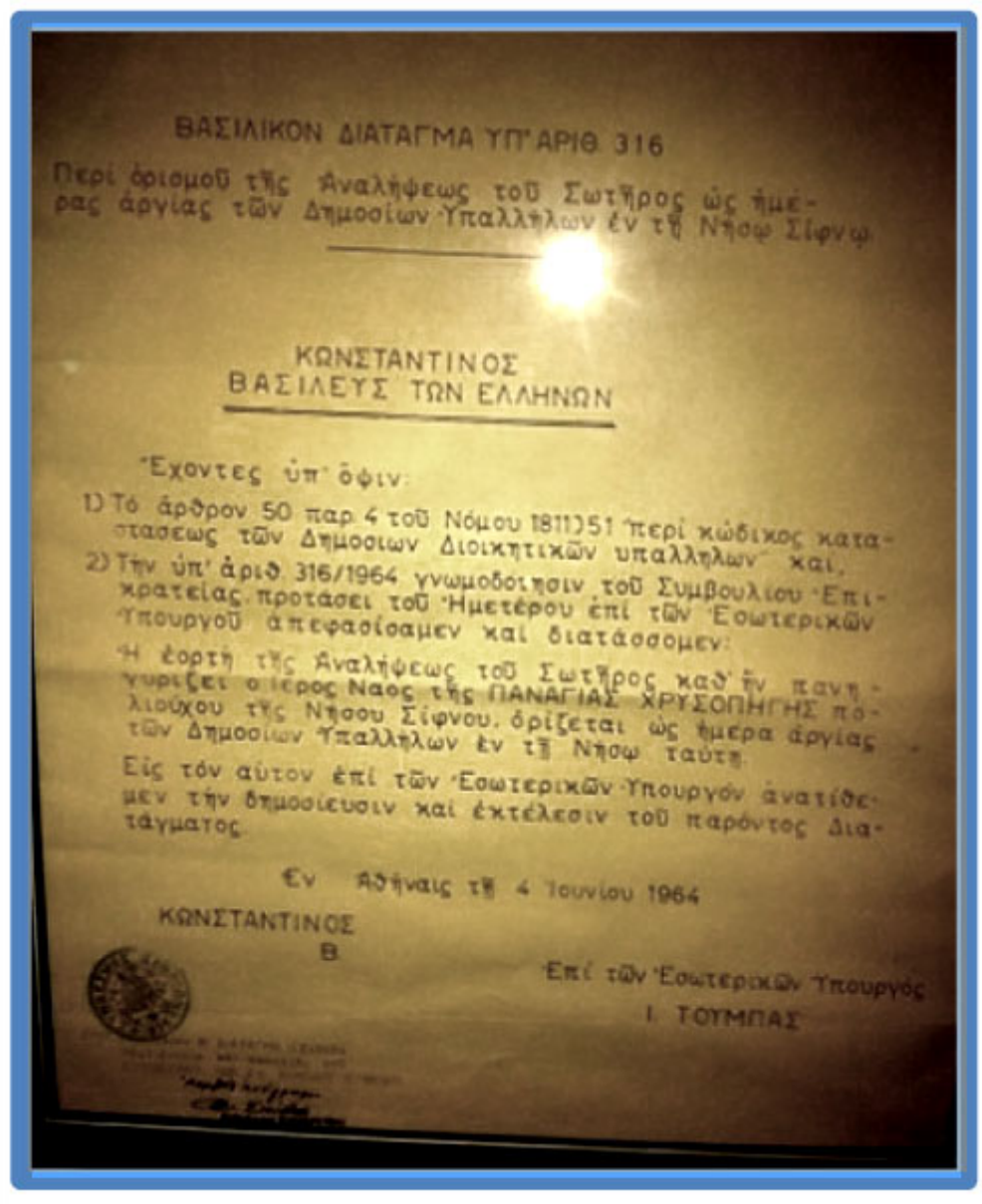
ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΥΣΟΠΗΓΗΣ

Έτος	Ημερομηνία	Παληγοράς	Καράβι	Εκκλησία πανηγυρά
1965	2 Ιουνίου	οικογ. Νικολάου Μάρκου	Β/Π ΜΑΧΗΤΗΣ	?
1966	18 Μαΐου	οικογ. ναυτ. Δημ. Γ. Ζαμπέλη	Β/Π ΜΑΧΗΤΗΣ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1967	7 Ιουνίου	οικογ. Αικατ. Μασούτσου	οδικώς	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1968	29 Μαΐου	οικογ. Ι. Γερωντόπουλου	Δ/Π ΜΑΡΙΑΕΝΑ	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
1969	21 Μαΐου	οικογ. Γεωργίου Φουτουλάκη	Β/Π ΜΑΧΗΤΗΣ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1970	3 Ιουνίου	οικογ. Ιατρού Μιχαήλ & Μαρίας Δουράκη	ΑΓ. ΣΥΜΕΩΝ	Αγ. Γεώργιος Καταβατή
1971	26 Μαΐου	οικογ. Σπύρου Γ. Μαντζουράνη	καΐκι Σταμ. Αν. Γεωργούλη	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
1972	17 Μαΐου	οικογ. Ιατρού Άγγελου Στεργιόπουλου	ΑΓ. ΣΥΜΕΩΝ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1973	6 Ιουνίου	οικογ. καπ. Γεώργη & Φλώρα Λουμίδη	Ε/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1974	23 Μαΐου	οικογ. Νικόλαου Αποστ. Τρούλλου	Ε/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
1975	11 Ιουνίου	οικογ. Ιωάννη & Μαρίας Καζαμία	Ε/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1976	2 Ιουνίου	οικογ. Κώστα & Μάχης Ρηγοπούλου	Ε/Γ ΚΑΛΥΜΝΟΣ	?
1977	18 Μαΐου	οικογ. Τριαντάφυλλου & Λεωτέρη Γερωντόπουλου	Ε/Γ ΚΑΛΥΜΝΟΣ	?
1978	7 Ιουνίου	οικογ. Νικολάου Αλκ.β. Λεμπέση	Ε/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1979	30 Μαΐου	οικογ. Λεάνδρου Γεωργούλη	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Κόχη Αρτεμώνα
1980	14 Μαΐου	οικογ. Πέτρου (& Γιώργου, Φραγκίσκου, Μάνου) Τσαλίκη	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Αγ. Ελευσία Κέστρο
1981	3 Ιουνίου	οικογ. Βασιλείου Εμμ. Κοντορουχά	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1982	26 Μαΐου	οικογ. Αλέξανδρου Βενικού	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Ταξιάρχης (?) Αγ. Λουκά
1983	15 Ιουνίου	οικογ. Αντώνιου Βελέντζα καί Μανώλης Μάρκου	ΑΓ. ΣΥΜΕΩΝ (λόγω απεργίας)	?
1984	30 Μαΐου	οικογ. Νίκου Ευαγ. Καζηλιέρη	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Παναγία Κ. Πετάλι
1985	24 Μαΐου	οικογ. Νίκου (& Μαρίας) Λεων. Μενεγάκη	οδικώς (όχι λάντζες)	Παναγία Κ. Πετάλι
1986	11 Ιουνίου	οικογ. Νικολάου Αλκ.β. Λεμπέση	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1987	27 Μαΐου	οικογ. Πέτρου Αντ. Μυτιληναίου	????	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
1988	18 Μαΐου	οικογ. Ξενοφώντος Γ. και Ειρήνης Κουλούρη	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
1989	7 Ιουνίου	οικογ. Φλώρας Λάτρου	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ (παρουσία Α/Π ΙΕΡΑΣ)	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
1990	23 Μαΐου	οικογ. Αγγέλου & Βιργινίας Λουμίδη	Ε/Γ ΜΗΛΟΣ	Παναγία Κ. Πετάλι
1991	15 Μαΐου	οικογ. Μανώλη & Ιουλίας Κορρέ	Ε/Γ ΙΟΝΙΟΝ (παρουσία Τ/Κ ΣΚΟΡΠΙΟΣ)	?
1992	3 Ιουνίου	οικογ. Κώστα & Σμαράγδα Γεωργούλη	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Ζωοδόχου Πηγής Κ.Πετάλι
1993	26 Μαΐου	οικογ. Αναστ. Λουρέζου	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
1994	8 Ιουνίου	οικογ. Νικολάου Βογιατζή	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	?
1995	31 Μαΐου	οικογ. Κώστα Γ. Ποδότα	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1996	22 Μαΐου	οικογ. Βασιλείου Κοντορουχά (εξ Αμερικής)	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
1997	4 Ιουνίου	οικογ. Μαργαρίτας Α. Ατσόνιου	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Κόχη Αρτεμώνα
1998	27 Μαΐου	οικογ. Γεωργίου & Μαρίας Σαρρή	Ε/Β ΠΗΓΑΣΟΣ	Κόχη Αρτεμώνα ?
1999	19 Μαΐου	οικογ. Μιχάλη Ελ. Κορακή	Ε/Β ΠΗΓΑΣΟΣ	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
2000	7 Ιουνίου	οικογ. Νικολάου Αλκ.β. Λεμπέση	Ε/Β ΔΙΟΝΥΣΟΣ	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
2001	23 Μαΐου	οικογ. Ελευθερίου Σ. Ποδότα	Ε/Β ΜΗΛΟΣ Express	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
2002	12 Ιουνίου	οικογ. Ιωάννη Τσιλιμουσιδή	Ε/Β ΠΗΓΑΣΟΣ	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
2003	4 Ιουνίου	οικογ. Ν. Διαρεμέ	Ε/Β ΠΗΓΑΣΟΣ	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
2004	19 Μαΐου	οικογ. Αριστέλης & Φλώρα Συνοδινού	Ε/Β ΠΗΓΑΣΟΣ	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
2005	8 Ιουνίου	οικογ. Νίκου & Μαρίας Μενεγάκη	Ο/Γ ΑΘΗΝΑ	Ζωοδόχου Πηγής Κ.Πετάλι
2006	31 Μαΐου	οικογ. Πέτρου Μυτιληναίου	Ε/Β SPEEDRUNNER I	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
2007	16 Μαΐου	οικογ. Γεωργίου Ξ. Κουλούρη	Ε/Β SPEEDRUNNER I	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
2008	4 Ιουνίου	οικογ. Γεωργίου Σουγγελίδη	Ε/Β SPEEDRUNNER II	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα
2009	27 Μαΐου	οικογ. Ανδρέα Κωνσταντάρη & Ουρανίας Φασόλη	?	Ζωοδόχου Πηγής Κ.Πετάλι
2010	12 Μαΐου	οικογ. Γεωργίου Σπύρου Κόμη	Ε/Β SPEEDRUNNER II	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
2011	1 Ιουνίου	οικογ. Ιωάννη Γεωργούλη	Ε/Β SPEEDRUNNER IV	Αγ. Ιωάννης Π.Πετάλι
2012	23 Μαΐου	οικογ. Εμμανουήλ Μουστάκα	Ε/Β SPEEDRUNNER IV	Αγ. Γεώργιος Καταβατή
2013	12 Ιουνίου	οικογ. Γεώργιου Καλογήρου(Μπουλή)	Ε/Β SPEEDRUNNER IV	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
2014	28 Μαΐου	οικογ. Βασιλείου Εμμ. Κοντορουχά	?	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
2015	20 Μαΐου	οικογ. Τάκη Λιβεράτου	?	?
2016	8 Ιουνίου	οικογ. καθ. Ιάκωβου Βασιλάου	οδικώς (κακοκαιρία)	?
2017	24 Μαΐου	οικογ. Σοφίας Γεωμάκη-Καψύλη	Ε/Β SPEEDRUNNER III	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
2018	16 Μαΐου	οικογ. Νικολάου Αλκ.β. Λεμπέση	Ε/Β SPEEDRUNNER III	Ταξιάρχης Αγ. Λουκά
2019	5 Ιουνίου	οικογ. Φωτεινής Καραμπέτσου	Ε/Β SPEEDRUNNER III	Αγ. Σπυρίδων Απολλωνίας
2020	27 Μαΐου	οικογ. Γεωργίου Βενιού	-	Αγ. Νικόλαος Εξάμπελα

Και τώρα, λίγα λόγια για το πανηγύρι της Χρυσοπηγής που οι αναγκαστικές περιστάσεις εφέτος το 2020 το ετεροχρονίζουν. Η εικόνα της Χρυσοπηγής ως αρχαιότερη εορτάζεται για τουλάχιστον 200 χρόνια ενωρίτερα από τις εικόνες της Παναγίας της Τήνου και της Πάρου. Ανέκαθεν ήταν πανηγύρι που ξεπερνούσε τα στενά όρια της Σίφνου προσελκύοντας πιστούς προσκυνητές ακόμη και σε εποχές που τα ταξίδια δεν ήταν

εύκολα. Με τις ενέργειες του Συνδέσμου Σιφνίων ανακηρύχθηκε σε επίσημη αργία και εορτή της Σίφνου και αναδείχθηκε σε εορτασμό πανελληνίου βεληνεκούς με την παρουσία κατά καιρούς αρχιεπισκόπων, μητροπολιτών και πολιτικών.

Και μάλιστα με Βασιλικό κρατικό διάταγμα του 1964 (φωτογραφία ανηρτημένη στο Σπίτι της Σίφνου του Συνδέσμου Σιφνίων στην Αθήνα), πράγμα που δικαιολογεί την συνοδεία σκαφών του Πολεμικού Ναυτικού κάποιες χρονιές, καθώς και την παρουσία στρατιωτικών αγημάτων και μπάντας κάθε χρόνο με την υποστήριξη φορέων (Δήμος Σίφνου, Σύνδεσμος Σιφνίων και Μητρόπολη) και με την χορηγία ιδιωτών.

Για κάποιον όμως που διαβάζει τις αναφορές στον Τύπο είναι λυπηρό να βλέπει την αρθρογραφία σχετικά με το πανηγύρι να υποβαθμίζεται με την πάροδο των ετών. Από πρωτοσέλιδες ολοσέλιδες αναφορές με λεπτομερέστατη περιγραφή των τεκταινόμενων να φθάνουμε, στα τελευταία χρόνια, το θέμα να καλύπτεται με μια μικρή φωτογραφία μόνο, ενώ υπάρχουν ακόμη και χρονιές που παραλείπεται η αναφορά σε αυτό παντελώς. Δεν πιστεύω πως είναι δείγμα των καιρών διότι ξέρουμε όλοι από προσωπική εμπειρία ότι το

πανηγύρι αυτό καθ' εαυτό δεν έχει υποβαθμισθεί σε καμμία περίπτωση, το αντίθετο μάλιστα. Αρα; Μήπως θα έπρεπε να μας απασχολήσει λίγο το θέμα; Και να διορθώσουμε εκεί όπου υπάρχει περιθώριο βελτίωσης έτσι ώστε το πανηγύρι της Χρυσοπηγής να μην χάσει την παλιά του αίγλη που πηγάζει από την πίστη των σεπτυνομένων συμμετεχόντων (η έμφαση στην προσωπική συμ-μετοχή στο μαγευτικό Μυστήριο του εορτασμού) και όχι από τις καταπληκτικές φωτογραφίες και βίντεο που αναζητούμε όλοι στα κοινωνικά δίκτυα;

Ας είναι η φετεινή δίσεκτη (κυριολεκτικά και μεταφορικά) χρονιά, αφορμή και απαρχή ατομικής και συλλογικής αυτοσυνειδησίας και σε αυτόν τον τομέα.

Αλκιβ. Ν.Λεμπέσης, Μάϊος 2020